

בבית המשפט העליון

רע"א 2585/22

לפני: כבוד השופטת י" וילנר

המבקשת: שירותי בריאות כללית

נ ג ד

המשיבים: 1. פלונית
2. פלוני
3. מדינת ישראל - משרד הבריאות

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי חיפה
(כב' השופטת י" קראי גירון) מיום 14.02.2022 בת"א
2608-04-20

בשם המבקשת: עו"ד שרון בלום
בשם המשיבים 1-2: עו"ד רון וורמברנד
בשם המשיבה 3: עו"ד אמיר כצנלסון

פסק-דין

1. לפניי בקשת רשות ערעור על החלטה של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופטת י" קראי-גירון) בת"א 2608-04-20 מיום 14.2.2022, בגדרה נדחתה בקשת המבקשת להעיד את ד"ר קורנבלום כעד מטעמה באמצעות היוועדות חזותית.

רקע והשתלשלות ההליכים

2. ביום 11.4.2020 הגישו המשיבים 1-2 (להלן: המשיבים) נגד המבקשת והמשיבה 3 תביעה בעילה של הולדה בעוולה, בעקבות לידת בתם של המשיבים עם תסמונת דאון (להלן: הקטינה). בתביעה נטען, בין השאר, שרופאים מטעם המבקשת, ובכלל זה ד"ר קורנבלום, לא נתנו למשיבה 1 הסברים על הסיכונים בהיריון, ולא יידעו אותה על זכאותה לבדיקה לאיתור תסמונת דאון.

3. ביום 31.10.2021 הגישה המבקשת בקשה להארכת המועד להגשת תצהיר עדות ראשית מטעם ד"ר קורנבלום, זאת מחמת הקושי להחתימו על תצהיר, משום שהוא איננו עובד עוד אצל המבקשת ואף איננו מתגורר בישראל. המשיבים התנגדו לבקשה. ביום 24.12.2021 דחה בית המשפט המחוזי את הבקשה וקבע כי אין מקום לאשר ארכה בהגשת התצהיר מטעם ד"ר קורנבלום, משום שחוסר שיתוף הפעולה מצידו היה ידוע למבקשת זה מכבר. עם זאת, בית המשפט המחוזי ציין כי בשים לב לכך ששמיעת הראיות קבועה לעוד מספר חודשים, "יש שהות לנתבעת להגיש בקשה נדרשת אחרת בקשר לעד" (להלן: ההחלטה הראשונה).

4. ביום 6.2.2022 הגישה המבקשת בקשה לפטור אותה מהגשת תצהיר עדות ראשית מטעם ד"ר קורנבלום ולאפשר העדתו כעד שאינו בשליטתה. המבקשת ציינה כי אומנם לאחר מאמצים רבים עלה בידה להחתים את ד"ר קורנבלום על תצהיר, ואולם, נוכח החלטת בית המשפט המחוזי שלא להאריך את המועד להגשת התצהיר, מבוקש לאשר את העדתו ללא תצהיר. כמו כן, המבקשת ציינה כי מאחר שד"ר קורנבלום מתגורר בחו"ל הוא ביקש להעיד באמצעות היוועדות חזותית.

המשיבים התנגדו לבקשה. נטען, בין היתר, כי שמיעת עדותו של ד"ר קורנבלום ללא תצהיר תפגע בהגנתם והם ימצאו בעמדת נחיתות. עוד צוין כי אם תאושר הגשת התצהיר באיחור, הדבר יאיין את ההחלטה הראשונה. המבקשת בתשובתה חזרה על עיקר טענותיה לעיל.

5. בית המשפט המחוזי דחה את הבקשה על כל רכיביה. נקבע כי נוצר הרושם שהמבקשת לא עשתה די מאמצים מבעוד מועד להשיג את שיתוף הפעולה מצד ד"ר קורנבלום, ולכן יש לדחות את הבקשה לזמנו כעד. בנוסף, נקבע כי התנאי שהעמיד ד"ר קורנבלום שלפיו תישמע עדותו בהיוועדות חזותית, איננו ראוי ואין לקבלו.

על החלטה זו הוגשה בקשת רשות הערעור שלפניי.

הבקשה דנן

6. בבקשה טוענת המבקשת ששגה בית המשפט המחוזי כשדחה את הבקשה להעיד את ד"ר קורנבלום. נטען כי העדות של ד"ר קורנבלום, אשר בדק את המשיבה 1 שלוש פעמים במהלך מעקב ההיריון, נדרשת לגילוי האמת. עוד טענה המבקשת ששיתוף הפעולה עם ד"ר קורנבלום איננו מלא ולכן יש לסווגו כעד שאינו בשליטתה.

המבקשת מוסיפה וטוענת כי בית המשפט המחוזי שגה כשדחה את הבקשה לשמוע את עדותו של ד"ר קורנבלום באמצעות היוועדות חזותית. לעניין זה נטען כי הסמכות לשמוע עדות בדרך זו מעוגנת בתקנה 72(א) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 הקובעת כי בית המשפט רשאי להתיר שמיעת עדות בהיוועדות חזותית אם העד הסכים לכך והגעתו לבית-המשפט תקשה עליו מאוד; אם עדותו חיונית לבירור הסוגיה שבמחלוקת; ובמידה שהעדות נעשית מחוץ לארץ – שאין מניעה מבחינת מדינת החוץ שכך תישמע העדות. המבקשת טוענת כי במקרה זה מתקיימים כל התנאים לעיל, ולפיכך ראוי היה להיעתר לבקשה.

7. בתשובתם, טענו המשיבים כי קבלת הבקשה תאיין את ההחלטה הראשונה, עליה לא הוגשה השגה והיא הפכה לחלוטה. עוד נטען כי אם ד"ר קורנבלום יזומן למתן עדות ולא יוגש תצהיר מטעמו, הרי שזה יקנה יתרון דיוני לא הוגן למבקשת. בנוסף, נטען שצריך היה לפרט את תמצית עדותו של ד"ר קורנבלום בבקשה לזמנו לעדות, ולדידם של המשיבים דבר זה לא נעשה.

בנוגע להחלטה שלא לאפשר את שמיעת העדות בדרך של היוועדות חזותית, נטען שאין מקום להתערב בהחלטה זו, וכי דרך המלך לשמוע עדים עודנה באולם בית-המשפט, כך שניתן יהיה להתרשם באופן בלתי-אמצעי מהעד. עוד נטען כי אם בית המשפט ייעתר לבקשה, יש להתיר גם למשיבים להיחקר בהיוועדות חזותית.

דיון והכרעה

8. לאחר שעיינתי בבקשה ובתשובה לה, ובהתאם לסמכותי לפי תקנה 149(2)(ב) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018, החלטתי לדון בבקשת הרשות לערער כאילו ניתנה רשות והוגש ערעור על-פי הרשות שניתנה. כפי שיבואר להלן, אני סבורה כי דין הערעור להתקבל באופן חלקי, כפי שיפורט.

שמיעת עדותו של ד"ר קורנבלום

9. ככלל, ככל שעדות היא רלוונטית לסוגיות שבמחלוקת, יש לאפשר את שמיעתה. לא פעם, הקושי העיקרי בהליך המשפטי הוא בירור מלוא התשתית העובדתית הנדרשת לשם הכרעה במחלוקות שהתגלעו בין הצדדים. מכאן, מובנת מאליה החשיבות של ראיות שיש בהן כדי לסייע בידי בית המשפט לרדת לחקר האמת (ראו והשוו: יצחק עמית

חסיונות ואינטרסים מוגנים – הליכי גילוי ועיון במשפט האזרחי והפלילי 33-35 (2021); אהרן ברק "על משפט, שיפוט ואמת" משפטים כז 11 (1996)). מהטעם האמור, ככלל, יש לאפשר שמיעתה של עדות ששופכת אור על העובדות הצריכות להכרעה המשפטית (ראו: רע"א 9055/07 שירותי בריאות כללית נ' נאצר, פס' 5 (22.11.2007)).

אכן, לבית המשפט נתונה הסמכות להורות על כך שלא תשמע עדות "אם אין בה צורך או אם ראה שנתבקשה למטרה שאיננה גילוי האמת" (סעיף 1(ב) לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971). בפסיקה צוין שגם השימוש בסמכות זו "צריך להיעשות בזהירות רבה ולעיתים נדירות" (רע"א 4868/15 בנק לאומי לישראל בע"מ נ' גלזר, פס' 7 (29.7.2015)). על הרקע האמור, ניתן להבין את הטעם לכך שלא תינתן רשות ערעור על החלטה לזמן עד, בעוד שכלל זה איננו חל לגבי החלטה שלא לזמן עד (ראו: סעיף 1(5) לצו בתי המשפט (סוגי החלטות שלא תינתן בהן רשות ערעור), התשס"ט-2009) – החלטה שלא לזמן עד היא איפוא החריג לכלל.

10. בענייננו, אף שיש ממש בקביעות בית המשפט המחוזי בנוגע להתנהלות הדיונית של המבקשת, הרי שנוכח הרלוונטיות – שנדמה כי אין עליה עוררין – של עדותו של ד"ר קורנבלום להכרעה בליבת המחלוקת שבין הצדדים, ראוי לאפשר את שמיעת עדותו, תוך ריפוי בזכויו המשאבים שנגרמו למשיבים (ככל שנגרמו) ולבית המשפט, בפסיקת הוצאות מתאימות.

שמיעת העדות בהיוועדות חזותית

11. לא ראיתי להתערב בהחלטת בית המשפט המחוזי שלא להתיר את שמיעת עדותו של ד"ר קורנבלום בהיוועדות חזותית, החלטה המצויה בליבת שיקול דעתו. כידוע, אין זו מדרכה של ערכאת הערעור להתערב בהחלטות של הערכאה הדיונית לגבי אופן ניהול הדיון, בוודאי כשהחלטה היא לקיים את הדיון "בדרך המלך" ולא בדרך מיוחדת אחרת (ראו: רע"א 4945/21 פלוני נ' פקיד שומה בעכו, פס' 13-14 (18.7.2021)). למעלה מן הצורך, אציין שגם לגופו של עניין, נימוקי החלטתו של בית המשפט המחוזי בעניין זה מקובלים עליי.

12. סוף דבר: הבקשה מתקבלת באופן חלקי במובן זה שאני מתירה את שמיעת עדותו של ד"ר קורנבלום, שלא באמצעות היוועדות חזותית. בית המשפט המחוזי יקבע את אופן שמיעת עדותו – אם בדרך של הגשת תצהיר עדות ראשית מטעמו (שעה שהמבקשת כבר

אוחזת בתצהיר כאמור), ואם בדרך של שמיעת עדותו הראשית באמצעות חקירה בעל פה. כמו כן, רשאי בית המשפט המחוזי ליתן דעתו לשאלת ההוצאות כמפורט לעיל.

אין צו להוצאות בערכאה זו.

ניתן היום, כ"ג באייר התשפ"ב (24.5.2022).

ש ו פ ט ת